

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako sadene na ta dan praznik, iside Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 1. vel. serp. 1873.

List 31.

XVII. Križ — stvarilo proti zavisti.

„Kakor je Oče mene ljubil, sem tudi jaz vas ljubil; ostanite v moji ljubezni!“ Jan. 15, 9.

Med naglavnimi grehi na tretjem mestu se imenuje zavist ali nevoščljivost. V bukvah modrostinih se bere, da po nevoščljivosti hudičevi je smert prišla na svet, in kateri so na njegovi strani, ga posnemajo.“ (Modr. 2, 24. 25.)

Satan je zavidal človeku njegov presrečni stan v raju. „Kaj je bilo vzrok, poprašuje sv. Ambrož, kaj je bilo vzrok satanski nevoščljivosti družega kot blagost človeka postavljenega v raju? Prav zato, ker je satan po svojem lastnem zadolženji padel iz milosti in slave, v kateri je bil stvarjen, je zavidal človeka stvarjenega iz zemlje pa postavljenega v raj. Vedil je satan, da je on, sicer mnogo bolj vzvišan, pahnjen z neba; človek pa, sicer podenji znižan, ima biti posavljen. To je toraj, kar mu je zavidal on: „Tale nizkejši doseže, česar jaz nisem mogel obderžati. Tale pojde z zemlje v nebo, jaz pa sem pahnjen z neba na zemljo.“ (L. de parad. c. 112.) — In ta greh, ki ima v raji svoj početek, vlada še dans med ljudmi na zemlji.

Zavist je vzrok, da človek človeku ne postreže, kadar je treba, češ, tako ponižam preveč sam sebe; da v nekterih rečeh svojemu bližnjemu ne prijenja ter se noče z njim spraviti, češ, tako gine moja veljava; da zaslug njegovih noče pripoznati in zaslužene hvale ne mu dati, češ, tako se krati čast meni samemu! Zavist je kriva, da kristjan z revežem nima usmiljenja, ga noče tolažiti, ne mu pomagati ali ga podučevati, kakor da bi bil tujec popolnoma, pa ne brat njegov, stvarjen v tisti namen, odkupljen s kervjo Jezusa Kristusa. Tako zavist ali nevoščljivost pač zametuje vzgled Sina Božjega, kateri se je iz ljubezni do človeštva ponižal, do smerti, in sicer do smerti na križu. Tam na vertu gezemanskem je hudo skušana in užaljena bila duša našega Zveličarja — tako, da je prevelike žalosti kervav pot potil in da je angelj z neba bil potreben, da ga je pokrepčal. In potem koliko zaničevanja in zasramovanja, koliko bolečin — grozno bičan in s ternjem kronan — je terpel od Heroda in Pilata, od brezbožnega Ana in Kajfa, od zapeljanega in zdvijanega ljudstva! In vse to terpi Jezus iz neizmernе ljubezni do nas, iz ljubezni, v kateri je sam sebe daroval za nas. In kdo dopové ali popiše, kar je terpel Jezus Kristus na Kalvariji za nas? Od glave do pete ni bilo na njem nobenega zdravega uda, da je klicati smel s prerokom Jeremijem: „O vi vsi, ki mémo greste po potu, pomislite, in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja.“ (Žal. pes. 1, 12.)

„Pri nečistniku se nekterikrat konča njegova gerdobija po storjenem djanji, pri ubijavcu po storjenem uboju, pri tatu po pridobljenem tujem blagu, pri goljufu po doveršeni goljufiji; le zavistnika ali nevoščljivca merzljivost in hudobnost nima konca; ona ostane ali traja, dokler nesrečna njegova duša biva v njem.“ (S. Cypr. de zelo).

Prav očitno nam spričujejo to farizeji v svojem občevanji z Jezusom, kakor nam popisuje sv. Bazilij: „Premišljuj, pravi on, ono gerdo brezkončno nevoščljivost, katero so gojili proti Jezusu oni v svojem sercu! In kaj so zavidali Jezusu? Prelepe nauke, ktere je dajal, in čudeže, ktere je delal. Zavidali so mu, ker je vpliv njegov pri ljudstvu rastel, ker se je množila njegova veljava in slava, ker so ljudske množice povsod hodile za njim, in časih že hotle narediti ga za kralja; ker so ga eni imeli za Elija, eni za Mojzesa, ali ktere ga iz prerokov, eni pa za Kristusa, Sina Božjega. Zato so ga zavidali in sovražili, preganjali, bičali, s ternjem kronali, naposled križali. Pa njih nesrečna nevoščljivost še takrat ni pojenjala, kadar je na gori Kalvariji med dvema razbojnikoma križan po tolikem terpljenji in zasramovanji zdihnil bil dušo. „Judje tedaj, ker je bil dan pripravljana, da bi ne ostale na križu trupla v saboto (bil je namreč veliki tisti sabotni dan) so Pilata prosili, da bi se jim kosti sterle, in da bi se sneli.“ (Jan. 19, 31.) Pogled na križane bi bil oskrunil veliki praznik in ljudstvo odvrčal od pobožnosti; zato naj bi se jim sterle kosti in naj bi se sneli. Pa evangelist, kateri to popisuje, nam kaže le, kar so Judje Pilatu djali, ne pa tega, kar so oni mislili v svojem sercu; kaže nam le njih besede, ne pa njih misli in njih volje. „Ne ne, govorí sv. Janez Zlatousti, tako grešni in hudobni ljudje, kateri se v tako sveti dan niso bali krivično in grozovitno ubiti Jagnjeta Božjega, ti gotovo niso imeli skerbi o novem oskrunjenji bogočastja ali službe Božje. Vzrok, ki so ga zastran praznovanja svetega dne povedali Pilatu, naj se telo Gospodnje umakne očitnemu razgledovanju, je bil le novo djanje njih nesrečne nevoščljivosti, katero so skrivali v svojih hudobnih sercih. Oni so namreč dobro vedili, da je pri križanji Jezusovem vpričo bilo veliko veliko ljudi, pa da ga niso sodili vsi enako. Vidili so čudo, da je otemnelo solnce in po vsi zemlji razprosterla se grozna tema ravno takrat, kadar je Jezus bil križan. Bali so se toraj, da bi ti in še kateri novi čudeži utegnili omamljenemu ljudstvu odpreti oči. Na velikonočne praznike je tedaj iz vsega jutrovskega prihajalo mnogo naroda v Jeruzalem: in ko bi telo Jezusa Kristusa s truploma onih dveh razbojnikov naslednjo saboto vidili ljudje na križu, bi že sam pogled mnoge lahko ginil k usmiljenju; mnogi, kterim je skazoval dobrote, bi morda jeli ga objoko-

vati; mnogi, kateri so slišali njegove prelepe nauke, videli njegove čudovite dela, poznali njegovo sveto življenje, bi ga tedaj mogli z nova preslavljati, njegovo nedolžnost skazovati, svojo vero vanj spoznavati itd. Skerb farizejev, naj se telo Jezusa Kristusa sname s križa ter umakne ljudskim očem, ni prihajala toraj iz pobožnih razlogov, marveč iz zavisti, sramu in strahu.

Kadar so tedaj Judje prosili Pilata, naj jim dovoli z Jezusom počenjati kakor z naj večimi hudodelniki in gerdobno zlomiti mu kosti, niso imeli nobenega drugega nagibljeja razun tega, da kažejo ljudstvu Odrešenika sveta kot hudodelnika, češ, tiste pregrehe in krivice obdolžen je tudi tistim kaznim in mukam podveržen. Toda Bog ni pripustil, da bi bili dosegli hudobni namen svojega serca. Da si je sicer pripustil, da je njegov najljubši Sin križan bil v sredi med dvema razbojnikoma, vendar ni dopustil, da bi po volji Judov kakor ta dva umerl tudi on, in ni dopustil, da bi zlomljene mu bile kosti. To pa je gotovo, da le zavist je peljala Jude k Pilatu, in le zavist ali nevoščljivost jih je pripeljala na Kalvarijo.

Nesrečen človek, kateri v sercu svojem pase zavist in se gospodovati daje tej strasti. Tak človek stori, da je ves čas svojega življenja sam ves zamerljiv, nepokojen in nesrečen, in bližnjemu svojemu prizadeva s svojo zavidnostjo, kadar koli more, obilo zamere, škode in nesreče.

„Kadar je kdo na te jezen, ga potolažiš ali se mu umikaš; kadar je razžaljen, se z njim spraviš; kadar si komu storil škodo ali krivico, mu jo poravnaj —; proti tatu zavarvaš svojo reč: kaj pa češ storiti nevoščljivcu, da ti ne bi škodval? Dokler te on nesrečnega ne vidi, dotlej ne jeni te zavidati; le ubožnemu in nesrečnemu ni nobeden nevoščljiv; toraj bi nevoščljivec na svojem mestu bil le v pekl, ker ondi ni nikogar, komur bi mogel kaj zavidati.“ (S. Thomas a Villanova.)

„In ravno s tem orožjem rani in pogublja nas sovražnik našega zveličanja, satan, od začetka do končanja sveta; on, ki se raduje o našem padu, kateri je sam padel po nevoščljivosti, in po ravno tej hudobiji skuša tudi nas pripraviti k padu.“ (Basilius. hom. 11. de invid.)

Bučela serka tudi iz strupenih cvetov méd, zavistnik pa dela narobe; on iz cvetov tuje sreče serka strup, s katerim zavdaja sebi t. j. si jemlje mir in srečo, in Bogu bodi potoženo! jemlje dostikrat srečo tudi bližnjemu. Nevoščljivost in sovraštvo, maščevavnost in preganjanje, goljuhja, neusmiljenje in morija spremlja zavistnika po njegovih potih in znamenja korake njegove.

Zavist ne pozná nobenih vezí prijateljstva in ljubezni; ravno to naj svetejše je predmet grehu. Pervi greh in perva nedolžna kri prelita na zemlji — prelita je bila iz nevoščljivosti. Nevoščljivost je bila, ktera je prodala Jožefa in tirala ga v sužnost; nevoščljivost je dala Savlu sulico proti zmagoslavnemu mladenču Davidu v roke; nevoščljivost je pripravila Absolona, da se je vzderznil zoper svojega očeta; nevoščljivost je Sina Božjega pribila na križ.

In kake kazni Božje so nasledovale te zavistne prikazni? Kajn je hotel utajiti svoje hudodelstvo, in je obupal. Hudim poskušnam in poniževanjem so bili podverženi bratje Jožefovi; Savi je bil zapuščen od Boga in vergel se je sam na svoj meč; grozno gorje je izrekel Sin Božji nad farizeji, in prekletstvo judovskega naroda je očitno še dan danes!

Nevoščljivost je sama sebi šiba; že v tem življenju ima živ pekel, in v večnosti je čakajo brezkončne

muke, pregreha ta poleg Božjih besedi „izločuje iz kraljestva nebeškega“. (Gal. 5, 21.)

Varujmo se toraj te hudobije; kadar se bližnjemu dobro godi, naj nas to ne moti; veselimo se z veselimi, žalujmo z žalostnimi; pomislimo, da po nevoščljivosti hudičevi je smert prišla na svet; ljubezen in prijaznost pa prihaja od Boga in nas vodi spet k Bogu.

Poglavilne čednosti dobrega otroka.

Čednost, veselje sestri ste dvé,
Rajski pas veže obé.

1. Nedolžnost.

Ako se more od otroka reči, da je nedolžen, je to naj večji hvala zanj. To namreč pomeni, da je duša še popolnoma čista in lepa, kakor jo je ljubi Bog ozaljšal pri sv. kerstu. Taka duša je enaka cveteči liliji, ktera je popolnoma čista in bela, in ki razširja prelep duh. Primerja se lahko svetlemu oblačilu, v katerem se je bil Bog in Zveličar svojim učencem prikazal pri spremljenju.

Kakor je lilija lepota vsakemu vertu, tako je čist, nedolžen otrok lepota svojih staršev. Bog in njegovi sveti evangeli imajo nad njim neizrečeno veselje. Nedolžen otrok je naj lepši podoba prečiste Device Marije, Kraljice nebés in zemlje. Zares, nedolžnost in čistost je mladosti slava in čast, kinč in lepota.

Dober otrok to sam spoznava in prizadeva si toraj z naj večji skerblijnostjo svojo dušo obvarovati vsacega greha. Vse drugo ga ne skerbi toliko, kakor to. Kakó beži — beži pred grehom, bolj kot pred strupeno kačo! Boji se hudobnih ljudi. Rudečica ga spreleti ako le kaj nespodobnega sliši.

Toda sam se otrok ne more varovati, zato išče v molitvi pomoči pri Bogu, zakaj on je varh nedolžnosti. Skerbni otrok zdihuje k Materi milosti Božje, da naj mu sprosi nebeško varstvo od svojega preljubega Sina. Moli k angelu varhu, da naj ga lepo, varno vodi skoz vse nevarnosti življenja.

Kako bi bil pač nesrečen, ko bi zgubil nedolžnost z velikim grehom! Zgubil bi vso dušno lepoto. Zginila bi priserčna zaupljivost v nebeškega Očeta, združenje z Jezusom, biser milosti sv. Duha. Zapustil bi ga mir in veselje serca, dušno življenje, vse zasluženja in dedišina večnih zakladov.

Nobena druga zguba se ne dá primerjati z zgubo nedolžnosti. Ko bi otrok vse zgubil, samo nedolžnosti ne, bil bi še bogat in srečen. Ako bi imel pa vse drugo, le nedolžnosti ne, bil bi ubog in nesrečen. Naj revnejši otrok, ki je nedolžen, je v neizmerno veliko boljsem stanu, kakor naj bogatejši otrok, ki ni nedolžen, ki se je v greh zapledel. —

Ljuba mladost! sovraži, čerti toraj greh; beži pred grehom! Greh je naj večji, edino hudo. Sklenite, da hočete rajši vse terpeti, kakor pa grešiti, nedolžnost zapraviti. Varujte se greha bolj, kakor strupene kače. Ako bi vas kdo v hude napeljeval, serčno, resnobno, junaško nasprotovajte! Govorite, kakor pobožni Jožef v Egiptu: „Kako bi mogel storiti toliko pregreho in grešiti zoper svojega Boga!“ Z mladim keršanskim junakom poslednjih časov, s sv. Kazimirom govorite: „Raji hočem umreti, kakor se pustiti oskruniti!“ Blagor njim, ki so čistega serca, ker Boga bodo gledali.

Ljubezen do Boga.

„Bog je ljubezen, in kdor v ljubezni ostane, ostane v Bogu in Bog v njem.“

ki so se hotli nad Jupitrom stresti, in so hraste metali proti nebu. Toda hodi so njim samim na terdovratne glave nazaj padali.

Iz pogovorov sv. Gregorija Velikega.

Šestero verst sanje).*

Gregor. Pri tem, Peter, je treba vediti, da sanjske podobe se šesternato duba dotikajo. Marsikterikrat sanje vzrokuje polni ali prazni želodec, marsikterikrat goljufivo slepilo, marsikterikrat ob enem miselna delavnost in goljufivo slepilo, včasih razodenje, včasih miselna delavnost in razodenje. Pervo dvojno začetje vsi poznamo iz skušnje, nadaljne štirojno pa nahajamo v listih sv. pisma.

Ako bi namreč sanje ne vstale pogosto po goljufivih slepilih našega skritega sovražnika, bi modri ne govoril: „Veliko jih je bilo s sanjami zapeljanih in v svojem zaupanju goljufanih“ (Sir. 34, 7); ali še manj bi bilo zapisano: „Ne vedeževajte in na sanje ne deržite“ (III. Moz. 19, 26)! Iz teh besed je jasno, kako močno je treba take razkladanja sanj studiti, ker se to vedeževanju enako stavi. Ako bi pa sanje nasproti tudi ne vstale iz miselne delavnosti in iz goljufivih slepil ob enem, bi Modri ne bil rekel: „Za mnogimi skerbmi nasledvajo sanje“ (Prid. 5, 2). In ako bi sanje včasih ne imele vzroka v skrivnostnem razodenju, bi Jožef ne bil vidil v sanjah svojega prihodnjega povzdignjenja nad brate, in tudi bi ne bil angelj v sanjah Marijnega zaročenega opominjal, naj vzame Dete in beži v Egipt. Ako bi poslednjič ne imele včasih svojega izvira v miselnem djanju in v razodenju, bi prerok Daniel, razlagaje Nabuhodonozorjevo videnje, ne bil pričel z miselno delavnostjo, rekši: „Ti kralj, si pričel na svojem ležišču misliti, kaj neki bode za tim časom prišlo, in on, ki skrivnosti razodeva, ti je pokazal, kaj bode prišlo (Dan. 2, 29); in precej nato: „Ti si vidil, in glej, bil je kakor velik steber: steber je bil velik, zale podobe, in stal je tebi nasproti“ (Ravno tam 31). Ko tedaj Daniel spolnjenje sanj spoštljivo naznanuje in misel odkriva, iz ktere so vstale, se jasno kaže, da sanje včasih izvirajo iz miselne delavnosti in iz razodenja ob enem.

Ker pa so sanje po lastniji tolakerih reči različno razsoditi, se jim smé toliko težje verjeti, kolikor manj lahko je spoznati, v čem imajo svoj izvir. Sveti možje pa goljufive slepila razločijo od razodenj ravno po občutkih in podobah, ki se jim pri tem vsnujejo, po nekem notranjem čutilu, tako, da jasno spoznajo, kaj jim razodeva dobri Duh, in pa kaj terpe po goljufivih slepilih. Zakaj ako duša v teh rečeh ni previdna, jo duh laži pogrezne v veliko nečimernih reči, ker pogosto kaj resničnega prepoveduje, da bi poslednjič dušo s kako lažjo vjel.

Marija v Suši v fari Zaliloški na Gorenškem.

(Konec.)

Vsak prijatelj in dobrotnik naše cerkvice v Suši pa gotovo želi tudi vediti, kaj in kakošno bi se ondi zidalo in napravilo. V tej zadevi zamorem jaz le svoje spoznanje, svojo misel in željo razodeti, ker zavolj moje bolehnosti in slabotnosti utegne biti le mojemu nasledniku dano Mariji v čast ondi novo cerkev postaviti. Misel mojega č. gosp. sprédnika, v zidavi dobro znaj-

denega gosp. Lovr. Pintarja je tudi moja misel, namreč, da je v Suši po prostoru Rotunda (v podobi okrogline zidana cerkev) najprimerniši in najpripraviši. Pred vhomom naj bi bila primerna lopa, da ljudje, ki se k sv. maši tam shajajo, kakor je tudi zdaj, v deževnem vremenu zamorejo vsaj pod streho biti. Žagrad naj bo na solnčni strani (ne v senci, kakor ljudje radi silijo), zvonik pa nad žagradom, kar bi ne le zavolj prostora, suhote in varnosti, ampak tudi še iz drugega dobrega namena bilo najboljšo in najprimernišo. Altarji naj bi bili trije: véliki altar, se vé da, kakor je zdaj, Marije Device Lavretanske, s stranskima podobama njenih ss. roditeljev sv. Joahima in sv. Ane; en stranski altar naj bo svetih tréh Kraljev, katerih izobrazek je že davno tudi v altarji pod ondoto podobo Matere Božje (od tod je, da se v nekem kraji ta kapelica ali Božja pot sploh celo imenuje: v Suši pri svetih treh Kraljih); na straneh tega altarja pa naj bi bile podobi sv. Antona pušavnika in sv. Frančiška Ksaverjana, pomočnikov bližnje sosednje železniške fare; drugi stranski altar pa naj bi bil sv. Jožefa, ženina prečiste Device Marije, rednika božjega Děteta in izvoljenega varha sv. katoliške Cerkve, ob straneh pa podobi sv. Alojzija in sv. Ignacija Lojolanskega, ali pa sv. Janeza evangelista. To je v tej zadevi moja misel in želja.

Kakor so Železnikarji že od nekdaj radi in z velikim zaupanjem k Mariji v Sušo hodili, tako še posebej vem za neko dobro in skerbljivo mater, ki je s svojim sinom, takrat učencem sedme šole, o šolskih počitnicah neko jutro v Sušo šla k sv. maši; po sv. maši v Suši pa je rekla: „Pojdiva zdaj še na Zalilog k Mariji!“ In sta šla in še tukaj molila, potem pa v Železnike domú se vernila. Gotovo se ne motim, če rečem, da je takrat svojega otroka posebno Mariji izročevala. Ta mati je že v večnosti, upam, da pri Bogu. Ta njen sin pa je 8. vélikega serpana 1841 v cerkvi Oznanjenja Dev. Mat. Marije pri čč. očetih Frančiškanih v Ljubljani novo mašo pel — ravno tisti dan, ko je bila farna cerkev Matere Božje na Zalem logu po ranjcem viš. čast. knezoškofu Antonu Alojziju posvečena, — je kot mašnik potem največ in sicer v treh farah pri cerkvah Matere Božje služil — zdaj pa že 12. leto teče, odkar je za župnika pri Marijni cerkvi ravno tukaj na Zalem logu — v moji revni osebi. Ravno zato pa, ker vém in spoznam, da mi je Marja že veliko milosti in pomoči izprosila, in tudi po hudi in nevarni bolezni — odkar je že 10 mesecev zdaj — s svojo priprošnjo me še pri življenji ohranila: bi zdaj, ako drugače ne morem, vsaj to rad storil v njeno čast, da bi nekoliko priprave in zaloge pustil svojemu nasledniku za zidanje omenjene nove Marijne cerkve v Suši.

Zatorej še enkrat ponovim svojo zadevno prošnjo, in edino želim s tem doseči, da bi naša ljuba Gospa in Mati Marija meni in vsim tistim, kateri bodo k temu njenemu svetiašu radodarno in blagodušno po svoji móči kaj pripomogli, tudi v nebesih prostorček pridobila in pripravila, in da bi tudi sv. Jožef in sveti trije Kralji in drugi svetniki, katerim v čast bi se v novi cerkvi v Suši poseben spomin imel, vse potrebne milosti k našemu zveličanju nam pri Bogu izprosili, da bi v ljubezni Božji živeli in umerli!

V dan Marije Device Karmeljske,

16. malega serpana 1873.

Anton Pintar, župnik Zaliloški.

*) Bibliothek d. Kircheng. v. zvez. 66; str. 281—283.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Ketine sv. Petra — ta god obhaja sv. Cerkev današnji dan. Rojaki, ki so bili mesca sušca 1871 v Rimu, morebiti še dobro pomnijo, kje smo bili 6. sušca tistega leta.

Vidili smo tisti dan velikansko baziliko sv. Andreja „della Valle“ z zalo kupljo, s starinskim obdeljem itd. Poznalo se je na tanko po stenah, kako visoko je voda stala, ker reka Tibera se je bila v očitno kazen za storjeno oropanje nekaj mesecev poprej tako razlila in mesto preplavila, da malokdaj tako.

Ogledali smo prelepo cerkev sv. Karola, „Kadinaro“, silo snažno, vso v rumenim marmorju, obstopje s štukaturami ozališano.

Šli smo memo imenitnega vodnjaka „Fontana Tarruga“.

V jezuitovskem samostanu smo v sobi sv. Ignacija vidili altar, na katerem je sv. Karol Boromej obhajal svojo zlato mašo; mesto, kjer je ravno umrl; mesto, kjer je med maševanjem večkrat imel prikazen presv. Trojice. Pri sobi so še ravno tiste lesene vrata, kakor so bile v času sv. Ignacija; tam je njegova delavnica; tam je velika podoba tega svetnika v ravno tisti mašni obleki, ki je sam v nji maševal. Med redovniki mi je bil znamenit stari Br. Joahim iz Češkega, ki je še nekoliko češčino lomil. Nič ni lepšega od prezale cerkve sv. Ignacija, ki jo je res veselje viditi; toda mnogo dragotin in imenitnost so bili pred v kraj spravili pred roparskimi Sardini.

Kdo se ne spominja na „Kapitol“, ki smo ga potem obiskali, ogledali senatoreko sobano, „Muros Etruscos“, galerijo s starimi napisi, vidili velikanski štatvi „Kastorja in Poluksa, poslednjič „stari Kapitol“ in še marsikaj drugega.

Velike imenitosti je cerkev sv. Luka in sv. Martina s spodnjo staro cerkvijo, kjer počiva telo imenovane svetnice, pa sv. Eufemije in še drugih, in s katakombami (podzemeljskimi rakami), kjer so bile njih trupla najdene. —

Ali imenitniši, zlasti za današnji dan, je to, kar smo po vsem tem vidili pod Kapitolijem, namreč po vsem svetu znana „Mamertinska ječa“. Marsikaj strašnega sem že vidil po svetu, ne vem pa, če me je ktera reč tako pretresla, kakor ta ječa. Ta ječa je 40 stopinj globoka, skalnata rupa, bolj tesna kot prostorna, z dvema nadstropjema. V vsakem nadstropju sredi poda je okrogla lina, skoz katero prav kaj malega dnevne svetlobe posije v ta prežalostni kraj, v podzemeljsko globočino, v strahovito temoto. Tukaj sta bila ss. aposteljna Peter in Pavel devet mesecev priklenjena k stebri z železnimi verigami.

Malo pozneje pa smo med drugim ogledali tudi imenitno cerkev na homcu Eskvilinu, ki se imenuje „cerkev sv. Petra v železji“ (in Vinculis), ali ob kratkem: cerkev Ketin sv. Petra. Tista ketina, v katero je bil sv. Peter vklejen skoz 9 mesecev v Mamertinski ječi, se sedaj hrani v tej cerkvi. Ta ketina se je bila čudežno sklenila s tisto, s katero je bil sv. Peter vklejen v Jeruzalemu, kakor zgodovina poterjuje. Ketine sv. Petra so v zakristiji shranjene in zaklenjene; razun v današnji god se zamorejo viditi le s posebnim papeževim privoljenjem. Izpostavljene so bile pa te imenitne ketine, kakor smo že unkrat omenili, med preteklo devetdnevno v očitno počevanje. Poprej so bile te ketine v altari 7 Makabejskih bratov, ki je veliki altar na prostem v cerkvi (konfessio); zdaj pa so zavoljo vlažnosti unega kraja prenesene v zakristijo. Ta cerkev je prav velikanska, podpirana z orjaškimi stebri, ki so iz greškega marmorja, preneseni nekaj iz toplic Dios-

kura in Tita. Ob stropu je naslikan čudež, ki se je zgodil s ketinami. Omenim naj tudi, da te verige sv. Petra, v mali podobi narejene po pravi ketini in k nji dotaknjene, se v ravno tej cerkvi dobivajo, ako jih popotnik želi v spominu seboj. — Povernimo se pa zdaj še nekoliko v ječo sv. Petra.

„Unità“ pravi, da „v tej ječi si je prvi papež prisvojil Rim in je razdjal prestol paganstva“... Vidite tedaj, berlavi preganjavci sv. Cerkve, koliko boste opravili! Sami sebi boste razbili glave, če so še tako prekanjene.

Ako prideš tudi ti, dragi Slovenec, kterikrat v Rim, ki nisi še tam bil, nikar ne pozabi iti na Kapitol in v ječo sv. Petra. V tej ječi bodeš vidil zraven stebra, k kateremu je bil pervak apostelnov priklenjen, tudi studenec, ki je bil s čudežem udaril iz skale takrat, kadar je sv. Peter hotel kerstiti dva svojih ječarjev, Procesa in Martinijana, ki ju je bil spreobrniti. Jaz sem pil iz njega, in tudi ti se z njim ohladi, što stopiš v to strahotno podzemeljsko temnico. „Unità“ svetuje „novim Rimljanom“ in pravi: „Ah, pitte iz rešilne vode, da naj vam serce omeči, ter Pij IX. nahaja v vas bolj neusmiljenih ječarjev kot sta bila oja, ki sta jetničila sv. Petra, potem pa sta postala katoličanstvu slavna spričevalca.“

Kdo bi bil verjel o Neronovih časih, da Mamertinska ječa se bode spremenila v molitveno svetišče, in da ketine apostolskih poglavarjev se bodo častile v evdoksijanski cerkvi? pristavlja „Unità“. To imenitno cerkev je namreč zidala cesarica Evdoksija. In kakor je bil Bog uslišal vernike prvih časov, ki so v Jeruzalemu molili za sv. Petra v ječi, tako bode uslišal molitve, ki so jih verniki v pretekli devetdnevni in poprej že toliko časa opravljali in jih opravljajo s toliko gorečnostjo po vsem svetu.

— Šolsko. Kako novi 6ri šolstvo napreduje, kaže prav očitno in jasno ljubljanska gimnazija. Konec l. 1869 je bilo učencev še 557; konec 1870 l. 526; konec 1871 l. 474; konec l. 1872 še 439, in konec letošnjega leta že samo 386, tedaj 53 manj kot lansko leto! Naj tako naprej gre kot od vlani do letos, bo gimnazija v 7–8 letih prazna. — Odteganje od cerkvenih opravil je pač ne bojo napolnovalo; tudi marsiktere druge reči v šolah ne, kakoršne smo včasih med letom grajali.

Med temi 386 učenci tega leta je bilo 313 Slovincév, 71 Nemcev, 1 Italijan in 1 Hrvat.

Razun 3 so vsi katoličani.

Učnino jih je plačevalo 1. pol leta 202 celo, 10 pa polovico; 2. pol leta 149 celo, 13 polovico. Oprostenih je bilo prvo polovico leta 226, drugo polovico leta pa 237 učencev. — Štipendije je imelo 107 učencev in so znesle 7849 gl. 22 kr. — Pri razredbi učencev je ta čudna vravnava, da tisti, kterim je poprava dovoljena, so ločeni od drugih z napisom: „Nicht lociert“; kteri so prav slabo izdelali, da še za popravo niso, so pa z dobrimi v versti, ter se nič ne vé, kje je veliki prekuc. Ako je to iz humanitete, da bi znanci, dobrotniki itd. ne vedili, pri čem je s tim ali tem, potem naj bi pa tudi unih srednjih ne ločili, kterim se je v eni sami tvarini malo skazilo; enako bi se moral tisti „R.“ izpušati. Slišati je, da jih je počez veliko, ki jim bo treba ponavljati, ako šoli ne bojo slovesa dali. V tacihi okolišinah je gotovo naj skrajna potreba, da učiteljstvo vzroke tacega nazadnjaštva odkritoserčno poznamnja in vladi naznani. Zakaj če bode šlo tako rakovo pot, je škoda za vso deželo in za vse stanov. Gotovo je, da oddaljevanje od Cerkve (kar veliko okolišin v sebi obsega), ter da vojaška postava (zlasti v oziru na duhovski stan), in pa dragota šolanja so

naj glavniški vsroki, da se je mladina zmiraj manj vdeležuje.

Začetek šol je 1. okt. s sv. mašo. 27. in 29. sept. je zapisovanje.

Novinci morajo imeti seboj kerstni list in spričevali poslednjega leta, pa 2 gl. 10 kr. vpisnine plačati, in 30. kimovca morajo opraviti pismeno in ustmeno spraševanje za sprejetje v 1. latinski razred. Od 30. sept. so popravljjanja za take, katerim so dopuščene.

— **Realca** v 7 razredih je imela konec leta 348 učencev, 344 katoličanov, 4 protestante in 1 gerško-nazed. Po jeziku je zapisanih 179 Nemcev, 138 Slovencev, 18 Italijanov, 10 Hervatov, 1 Serbljan. Verouk se je učil do 4. razreda po 2 uri, od 5 dalje le po 1 uro na teden. (Gotovo premalo za take, ki potlej večji del prav malo o veri in cerkvi slišijo.)

V šesterorazredni dekliški šoli pri gospéh Uršulinaricah v Ljubljani je bilo ob koncu leta 1024 učenk, razun 2 nezedinjenih grekinj vse katoliške. Po narodnosti je bilo v zunanjih šolah 800 Slovenk, 58 Nemkinj, 5 Italijank in 4 Čehinje. Loči se namreč šola v znotranjo in zunanjo; v poslednjo se sprejemajo le tiste, ki imajo v samostanu tudi stanovanje in hrano. Učni jezik je slovenski in nemški. Podučujejo se v vsih tvarinah, kar je potreba za vsakdanjo in za viši žensko odgojo, zlasti tudi v ženskih ročnih delih. Izdelale so mnoge med drugim lepih reči bratovšini sv. R. Telesa za ubožne cerkve. Odreja v tej napravi in sploh šolstvo pod vodstvom prednice p. n. gospé M. Ivane pl. Zierheimove je vse hvale in priporočevanja vredno. Učenika za verouk in nekoliko tudi za druge tvarine sta čč. gg. M. Potočnik in J. Flis; sicer pa učijo za uk izprašane in poterjene gospé Uršulinice. Kako se v teh šolah napreduje tudi v fiziki, prirodoslovji, zemljepisji, zgodovini itd., kažejo med drugim tudi mnogoteri naj boljši pomočki, ki se neprenehoma napravljajo. Šolsko leto se prične, kakor drugod, 1. okt. s sv. mašo. Tri dni poprej je zapisovanje za take, ki na novo pristopajo.

V prvi mestni čveterorazredni šoli je bilo 355 učencev, namreč: 324 Slovencev, 15 Nemcev, 1 Čeh. V nedeljski šoli 80 učencev. Od 10. maja so bili učenci po trikrat na teden pri sv. maši, in petkrat skoz leto so prejeli ss. zakramente. Šolsko leto se prične 1. oktobra s sv. mašo.

V drugi mestni čveterorazrednici je bilo ob koncu leta 489 učencev, to je, 431 Slovencev, 36 Nemcev, 20 Italijanov in 2 Hervata. Nedeljska šola je imela 238 učencev. Od mesca junija dalje so imeli učenci po trikrat na teden sv. mašo. Učilo je v 1. mestni šoli 5, v drugi pa 7 gg. učiteljev. „Diesen sind zunächst gekommen“: 5 duhovnih učencikov za keršanski nauk.

Iz Ljubljane. — „**Narodova**“ pravicoljubnost. — Naznanili smo unkrat, da je šestdeset spričevanj iz županij in srenj poterjalo, da z misijoni oo. jezuitov srenje niso terpele nobene škode ne v dušnem in ne v telesnem oziru, in da se nikakoršni neredi zgodili niso. Povedali smo tudi, da je ljubljanski župan št.-Peterskemu fajmoštru ustmeno ravno to poterdil, se vé, v oziru na misijon v Ljubljani. (Rekel je menda še tudi, da bode pri vladi ravno to povedal, če bo treba.) — Ne veste pa, kako se je to „Narodu“ zakadilo! Prejedel je „Danicine“ besede in reč tako zavil, da je Dežman „baje šenpeterskemu fajmoštru šel (kje to stoji?) poterdit, da so jezuiti neškodljivi“. Postavil je napis: „Dežman zagovornik jezuitov“. Godernjá, da se „pobožna“ Danica licuje na avtoriteto Dežmanovo itd.

Vse to kaže, kako je tem sovražnikom britko, da pri obeh misijonih v Ljubljani niso mogli ne mervice najti, da bi bili zoper misijonarje kričali. Pri g. Dež-

manu, ki je pred nekaj leti sam garmel zoper jezuite, se vsaj menda ni bilo bati liberalcem, da bi kaj preveč dobrega povedal ali pričal o njih misijonarjenji, akoravno je morebiti v tej reči bolje prepričanje dobil, odkar ima oo. jezuite večkrat tako rekoč pred obličjem. Ko tedaj šenpeterski g. župnik pride k njemu, naj bi tudi on povedal, kaj hudega se je morebiti zgodilo o misijonu pri sv. Petru; kaj si je hotel g. župan? Ali bo lagal, tajil, si izmišljeval in rekel: pol mesta je obnorelo, 50 je bilo pobitih, 1000 talentov so odnesli? Bilo bi ga vse mesto na laž postavilo?

Le škoda, da mu ni dobra misel v glavo šinila: poslati gospoda prašavca k „Slov. Narodu“! Ta bi jo bil pri svoji zvižahnosti gotovo bolje zadel za liberalce, in mogoče celo, da bi se bilo kaj enacega dogodilo, kakor svoje dni med Pilatom in Herodom, ki sta bila poprej v sovraštvu. Toda ne vem, če ni „Narod“ še nekoliko „pravico“ studniši kot je bil Herod; Herod je Zveličarja zasramoval, obsoditi si ga vender ni upal; „Narod“ pa jezuite zasramuje in k temu jih še obsojuje, ker se jezi nad Dežmanom, češ, da jih zagovarja, in nad to daničasto Danico, da jih brani! — Koliko pa daste za „Narodovo“ pravicoljubnost? —

— **Navod za spovedovanje.** Sostavil A. Zamejic, profesor pastirsta. To lepo in koristno delo je ravnokar v kamnotisu prišlo na svetlo na 15 velikih polah v čertinski obliki, s 116 stranmi. Razdeljeno je v 39 paragrafov in obsega vse najpotrebnejše nauke za spovednike. Natisnjenih je nekaj več iztisov, ter more delo dobiti, kdor ga želi. (Cena je 54 kr., ako se sprejme v semenišču — pri gosp. špiritv. Heidrihu, 60 kr. pa, ako se po pošti pošlje.) Očitno je, da vsako priporočevanje za tako delo bi bilo odveč.

— **Reklamacije** zaradi neprejemane „Danice“ pogosto prihajajo, da se nam že natolcljivo zdi, ker se od tod redoma pošilja. Ako se bode to ponavljalo, bomo prisiljeni take pošte očitno imenovati, ali pa pri višem vradu jih naznaniti. Natančnost pri poštah je ena najpotrebnejših lastnost, drugač vse zastane in posamezni zanikarni vradniki lahko vsej napravi škodujejo. Toraj prosimo, naj se nam precej naznani, kjer je kaj naskrizem.

— **Kazatelé slovanšti** č. g. Antonina Mužika v Praze 1873. — Te blagajnice slovanskih pridig počéščenih je prišel na svetlo tretji zvezek v 8 snopičih ali sošitkih. Vsak snopič ima 3—4 pole popolnoma izdelanih pridig in 1—2 pol osnovanih pridig (od Slomška in družih). Zraven tega so pridjane še „postne pridige“ od ranjc. kardinala nadškofa Havlika. Res lepo bogastvo! Prestave pridig ima iz poljske, slovenske, serbsko-hervaske, lužške in ruske literature. (Predplačanje na celi zvezek stane 4 gl. a. v.) Kakor malo je še slovansko sloystvo v tej reči, se mora vender spoznati, da verli Čehi naše izdelke močno cenijo in na nje poseben ozir imajo. To je za nas spodbudek, da bi se zopet lotili „Govornik“ nadaljevati, pa tudi na „Kazatelé“ pridno se naročevati. (Napis: Preč. g. Ant. Mužik, v Pragi (Praze), v tiskarnici Ciril-Methodovi).

— **Preganjanjavsko orožje.** Od nekdanj je znano, da sovražniki sv. vere imajo zmiraj enako orožje zoper katoličane, namreč zasramovanje. Ker nimajo in ne morejo imeti dokazov zoper večno resnico, se poprijemajo povsod truhlenega orožja, ki ga eden drugemu iz rok jemljejo. Kar n. pr. je imel „Tagblatt“, se zdaj ponavlja v „Narodu“. Omenili smo undan, kako zmiraj zveči besedo „pobožen“ zoper vse, kar mu je neljubo, in méni, kdo vé, kako je s tim koga prismuknil, ko to samo sebi častitljivo besedo v pravo spreminja in bušne nasprotniku v lice. Druga taka že od vsih liberaluhov oglojena beseda je „nezmotljiv“, ki tudi

„Narodu“ rada služi in méni, ker veljavnih vzrokov nima, da s tem zasramovanjem bode vse na tla poderl! Judje so celo naj častitljiviši besedo „Sin Božji“ zlorabili, v sarkazem jo spremenivši, rekli: „Ako si Sin Božji, stopi s križa!“ Enako opletajo vsi sovražniki s častitljivo besedo „jezuit“: ker se izpeljuje iz najsvetejšega imena „Jezus“, in ker je jezuitovski red eden najmočnejših stebrov sv. Cerkve, zato so vsi odpadniki, vsi zaničevavci svoje lastne matere, vsi mavtarji, nespravljivo razdraženi in togočni na jezuite. Laški „masoni“ so sicer vsem cerkvenim redovom pogin prisegli, naj bolj pa so hiteli z jezuiti. Tako tudi Bizmark. S sovraštvom do jezuitov se najprej razodenejo sovražniki Kristusove Cerkve; kdor začne po njih mahati, razodene, da ima kervavo rano v svojem sercu, ki se dá težko več ozdraviti. Varite se časnikov, ki jezuite čertijo!

Iz Šentvida nad Ljubljano, 29. malega serpana 1873.
Daneš smo imeli tukaj posebno svečanost. Pri našem ljubljenskem gospod fajmoštru Antonu Potočniku so se zbrali njihovi nekdanji šolski tovarši, ki so bili 5. mal. serpana l. 1848 mašniki posvečeni in jih je Božja previdnost še pri življenju ohranila, da bi v naši lepi praznično napravljeni cerkvi slovesno obhajali petindvajsetletnico svojega mašništva. Prišli so č. c. gospodje: Ježe f Jereb, fajmošter v Dragi; Anton Klemen, fajmošter v Smodniku, Frančišk Klemenec, duhovni pastir v Senpetru pri Postojni, Janez Koprivnikar, fajmošter na Savi, Anton Lesar, profesor v višjih rečnih šolah, Luka Porenta, fajmošter v srednji Vasi v Bohinji, Primož Remic, mestni fajmošter v Škofji Loki, Peter Teran, fajmošter v srednji vasi v Kočevji, Andrej Zamejic, učenik duhovnega pastirstva. O poli osmih je bila primerna pridiga o Božji previdnosti, ki je teh 25 lét tako očitno nad nami čula in nas varovala v toliko telesnih in dušnih nevarnostih, nas tako močno podpirala v oskerbovanji zveličanja našega bližnjega. Z gorko besedo smo bili vsi spodbadani k terdnim sklepom v teh malo letih, ki nam jih je Božja previdnost za delavnost na tem svetu odločila, še z večji gorečnostjo si prizadevati za razširjanje Božjega kraljestva. Prav ginljiv je bil govor do šestih duhovnih tovaršev, ki so pred nami šli v kraj hladú, naj bi se tudi danes z nebeških višav nam približali vdeleževati se današnje slovesnosti; ko bi jim pa Božja pravica še zadrževala rajsko veselje, naj bi kelih Jezusove kervi danes jim bil v rešenje in jih pripeljal pred Božje obličje. Ta govor, ki so ga imeli smlejski gospod fajmošter s posebno priserčnostjo in vnemo, bodo vedno v spominu ohranili duhovni in verni. Potem so služili domači gospod fajmošter slovesno mašo v zahvalo, pri kateri je bilo izveršno petje.

Po tej slovesni maši so bile vélike bilje, in na to slovesna maša za mertve, in poslednjič male bilje. Opravilo za mertve so opravljali gospod fajmošter s Save. Dasiravno imajo ljudje sedaj obilo dela, je bila vendar cerkev polna pobožnih Šentvidčanov, zlasti pri pridigi in pri slovesni maši v zahvalo, če je tudi vse duhovno opravilo terpelo od poli osmih do poli dvajnajstih, v katerem času so se tudi še brale tihe maše ali v zahvalo ali za mertve. Pri obedovanji v duhovskem poslopji so bile napitnice svetemu Očetu, milostljivemu gospodu knezu in škofu Jerneju in drugim, ter prijateljski pogovori o duhovnih zadevah, o branji časnikov, o slovenski matici, o podpornem društvu za duhovne, o ljudskih šolah. Sklenilo se je tudi, da bode vsak po vsakem, ki ga bode Bog v večnost poklical, opravil dve sveti maši, in da ima v petih letih enak shod biti v Bohinji. Popoldne je prišlo več duhovnih prijateljev iz Ljubljane počastit našega gospoda fajmoštra in njihove tovarše. Nar. večji veselje pa je napravil ravno pred odhodom zvečer sel iz Ljubljane s telegramom iz Rima: Summus Pontifex laeto ac libenti animo petitam tele-

gramate benedictionem impertiit. Card. Antonelli. Prosili so namreč gg. petindvajsetletniki sv. blagoslova od sv. Očeta, ki so jim ga daljnopisno poslali „z veseljem in blagovoljnim sercem“.

Iz Ljubljane. Baptista, če ne Anabaptista? — Povedal je „Baptista“ v Narodovih „Listih“, da je vrednik „Zg. D.“ zgrešil svoj poklic in ko bi ne bil mona. in vrednik kat. lista, bil bi morda delavec pri „Kikerikiju“ ali igravec v „Karltheatru“. — Odgovor. To je mogoče, ako bi bil šolo na kol obesil in pričel pomagati kaki brezverski časnikariji liberalne muhe pasti; — pa tudi to je mogoče, da bi iz „Baptista“ kaj boljšega bilo, ako bi ne bil postal „Anabaptist“, kakor so imenovali neke „sektirarje“, ki še s samim kerstom niso bili zadovoljni, temuč so ljudi „prekerševati“ začeli, kakor n. pr. želi „Nar.“ Slovence v nasprotnike njihove lastne Cerkve spremeniti. — „Bapt.“ pravi, da Dan. vrednik je že ko študent v Karlovcu kazal poseben talent za take reči, kakor so zgoraj omenjene. Kar se tega tiče, ima vrednik mnogo še živih sošolcev in tovaršev od mladega, ki bi bili zanesljivše priče, ako bi bilo treba, kakor pa „Slov. Nar.“, ki zmiraj bolj razodeva, da v tem, kar se tiče dobrega imena bližnjega, ni odveč vésten, s čimur si pa še noben časnik ni pridobil slave. Vsakemu, do kterega ima piko, išče ta list nekaj pritisniti, ali bi djal, na čelo vžgati, iz česar naj bi svet mislil: kdo vé, kakošen skrit zaničkarnež je to! Ne zavidajte nikomur take „manipulacije“, ki je posel le černih duš. (Baptista n. p. je bil pred malo leti pri maturi v eni tvarini že pod rešetom; g. K. se ga usmili, in na njegovo prošnjo mu prizanesse, da mu še pri njem ni spodletelo, sicer bi bilo leto zgubljeno: menda iz „hvaležnosti“ za to je unkrat tudi v njega smeti metal! Enaka, še v večji razmeri, oziroma na „hvaležno-t“ se godi tudi drugim od druge strani).

Zaverni pa tem ljudem njih neolikanosti s kako bolj gorko, precej ti žugajo s sodnijo, ali pa se šetinjijo, kako te bodo!.. Se spominjate neobrisanca, ki ni dal nikomur mirú; ali kadar jo je poslednjič skupil, je pa kamne pobiral, in žugal, da bo „mami povedal“?

K temu je pomniti, da tisti suhoparni „Listki“ imajo le navadno mesenost in nagerbančeno kožo tacihi spisov, so pa „brez soli“, in ni čuda, ako se od teh „učenihi“ tolikrat citirana „Ofelija“ pri prebavljanji tacihi neslanost kislo derži in beži v samoto. *)

Na Dolenskem je 19. jul. toča strahovito bila po Trebanjskem, Novomeškem, Šentjernejskem in drugod ter je segla do Jastrebarskega na Herv. Bila je strašno debela in poklestila in potolkla je vse do golega. Sadje, terta je pokončano za več lét. — Sveta Cerkev moli križev teden, moli pri popoldanski Božji službi, moli zlasti tudi sv. Rešnjega Telesa dan pri procesijah za poljski sedež: „Da sad zemlje daš in ohraniš — Te prosimo, usliši nas!“ itd. Procesije se zmiraj manj obiskujejo; novi nejeverniki ne le, da se sami ne vdeležujejo, še nedolžne mladine velikrat ne pusté k molitvam, pa tudi še celo včasí očitno burke brijejo s takimi pobožnostmi; nič vredni časniki, ki se dostikrat z žulji kmetov pasejo, take pobožnosti za vraže razglasujejo. Po takem počenjanji vsak lahko zapopade zraven družih tudi vremenske nesreče, kdor še veruje, da vsegamočni Bog in Stvarnik svet vlada, ne pa slepa osoda.

Dobrotni darovi.

Za Kalvarijo in cerkev s. Jožefa: gosp. Bartol B. 2 gl. — Gosp. J. L. 20 gl. (t. j. za Kalv. 5, za cerkev 15). — **Iz Št. Jerneja:** J. V. 5 gl., V. K. 1 gl. J. K. 1 gl. — **Za pogorelce v Čatežu pri Brežicah.** G. G. Jakelj 3 gl. — „Prijatelj Zg. Danice. 3 gld; Neimenovan 1 gl. — G. Prim. Peterlin 2 gl. — Z Lipoglave po č. g. duh. pastirji 3 gl. —

(Drugi darovi prihodnjic.)